

Założenie teści 2001r.
oprac. — Danka Kromp

! wypisów NIE robiono!

met. przekazał:
Włodzisław
Kopertkiewicz

26-300 Opoczno

zds. teści
T. 2304/WSK
Bąkowska Jaxa Ewa

tot. | brak |

++

BĄKOWSKA Jaxa-Gryf

Amma Maria

2 d. Wartanowicz uel Wartanjan

ps. " Amma", " Wartanjan"

1901-1983 |

2903/WSK

AK
OKw. kóds
ob. Opocz

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

BAKOWSKA Jaka-Gryf

Anna Marie

Wentenswicz vel Wentenjen

2303/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie

II MATERIAKY UZUPEŁNIĄCYCE RELACJĘ

- Wyciąg z akt Muzeum Regionalnego w Opatowie sporządzony przez Włodzisławę Koperkiewiczę, Opatowo 1991, ksero, k.1, s. 1-2

Notatki biograficzne:

Wymieniona pochodzi ze starej zasiedziałej rodziny ormiańskiej żyjącej na dawnych Kresach Wschodnich.

W dniu 22.03.1923r. w Katedrze Ormiańskiej we Lwowie zawarła związek małżeński z Jerzym Adolfem Jaxą-Gryf-Bąkowski właścicielem Dworu w Kraśnicy. Sakramentu małżeństwa udzielił osobiście ARCYBISKUP ORMIAŃSKI Józef Teodorowicz. Akt małżeństwa został sporządzony w Parafii Ormiańskiej w Horodence, gmina, poczta i pow. Horodenka, pow. Stanisławów/Rzymsko-Katolicki Urząd Parafialny Obrządku Ormiańskiego w Horodence/.

Po osiedleniu się w Kraśnicy wśród miejscowej ludności prowadziła bardzo aktywne życie. Prowadziła "Koło Gospodyń", z którymi m.in. w 1.30 odbyła wycieczkę do Lwowa. Pozostało w dokumentacji zdjęcie.

Dzieci wychowywała według zasad demokratycznych wraz ze swoimi pracownikami zatrudnionymi we dworze.

Córka, tj. Ewa-Katarzyna zawsze w stroju ludowym opoczyńskim brała udział w uroczystościach religijnych/sypanie kwiatów na Przenajświętszy Sakrament podczas procesji Bożego Ciała/.

W sierpniu 1939r. męża, tj. por. Jerzego Adolfa Jaxę-Gryfa-Bąkowskiego powołano do pełnienia służby wojskowej. Pomimo, iż był przydzielony do 10 Pułku Strzelców Konnych w Łańcucie, to jednak pełnił na terenie pow. Opoczno służbę. Po 17.09.1939r. wymieniony jako obrońca Lwowa znalazł się w obozie w Starobielsku, gdzie wiosną 1940r. zginął.

Sp. Anna Maria prowadziła majątek ziemski. Dom stał się cichą przystanią dla bezdomnych i wysiedlonych. Tutaj była zakonspirowana składnica leków oraz szpital. Partyzanci posiadali tutaj stałą bazę zaopatrzeniową i wypoczynkową. Cała rodzina była związana z AK. Po wojnie z Londynu wymieniona została dwukrotnie odznaczona "KRZYŻEM AK" oraz medalem Wojska Polskiego".

Z chwilą wyzwolenia opoczyńskiego w styczniu 1945r. wraz z dziećmi została wypędzona ze swej własności. Mogli zabrać ze sobą tylko plecaki. Początkowo zatrzymali się w Warszawie, gdzie dzieci uzupełniały wykształcenie. Później przeniosła się do Gdańska.

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

Włodzimierz B. Koperkiewicz

8.05.1991r.

sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Bąkowska Jaxa-Gryf Anna Maria <i>Nazwisko i imię -</i>		ps. "Anna", "Wartanjan" z domu Wartanowicz vel Wartanjan	<i>Grupa</i>
			<i>Okres</i>
15.12.1901r. Dzwiniacz pow. Żaleszczyki <i>Data i miejsce urodzenia</i>		21.03.1983r. Gdańsk Wrzeszcz <i>Data i miejsce zgonu</i>	
Eugeniusza Józefa i Antoniny <i>Imiona rodziców</i>		Doschot <i>Nazwisko rodowe matki</i>	
szlachta ormiańska <i>Pochodzenie klasowe</i>		pracownik umysłowy-rolnik <i>Zawód</i>	
Kraśnica Gdańsk-Wrzeszcz <i>Stale miejsce zamieszkania</i>		Gdańsk Wrzeszcz ul. Danusi 4 "a" m. 7 <i>Adres:</i>	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:			
Akt ur. nr 15/1901r. Par. Ormiańska Horodenka, woj. Stanisławów			
Akt małż. nr 23 /1923r. Parafia Ormiańska Horodenka, woj. Stanisławów			
Akt zgonu nr 981/1983 Gdańsk USC			

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Bąkowska Jaxa-Gryf Anna Maria Nazwisko i imię —		ps. "Anna", "Wartanjan" z domu Wartanowicz vel Wartanjan	Grupa
			Okres
15.12.1901r. Dźwiniacz pow. Zaleszczyki Data i miejsce urodzenia		21.03.1983r. Gdańsk Wrzeszcz	
		Data i miejsce zgonu	
Eugeniusza Józefa i Antoniny		Dosohot	
Imiona rodziców		Nazwisko rodowe matki	
Kraśnica-Dwór		Pracownik gospodarczy	
Pochodzenie klasowe		Zawód	
Kraśnica Gdańsk-Wrzeszcz		Gdańsk Wrzeszcz ul. Danusi 4" a" m. 7	
Stale miejsce zamieszkania		Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: Akt ur. nr 15/1901r. Par. Ormiańska Horodenka, woj. Stanisławów Akt mał. nr 25 /1923r. Parafia Ormiańska Horodenka, woj. Stanisławów Akt zgonu nr 981/1983 Gdańsk USC			

Anna Maria Jaxa-Gryf-Bąkowska de domo Wartanjan vel Wartanowicz córka Eugeniusza Józefa i Antoniny de domo DOSOhot ur. 15.12.1901 r. Dźwiniacz (koło Czerniowic) zmarła 21.03.1983 r. Gdańsk-Wrzeszcz zamieszkiwała Gdańsk Wrzeszcz ul. Danusi 4" a" m. 7 Kraśnica-Dwór był Placówką Armii Krajowej podległej w lipcu 1944 r. w ramach Akcji "Burza" Placówka AK "Dwór" podlegała 25 Pułku Piechoty Armii Krajowej im. Ziemi Piotrkowsko-Opczyńskiej. Tutaj po rozwiązaniu AK ukrywał się dowódca 25 pp. AK mjr "Leśnia" (Rudolf Majewski).

Niemcy uznali, że Dwór w Kraśnicy pracuje na wojenne potrzeby III Rzeszy. W związku z powyższym zatrudnieni młodzi ludzie nie podlegali wywóźce do przymusowych prac w III Rzeszy. Ci młodzi ludzie stanowili zakonspirowaną KOMPANIĘ Armii Krajowej.

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
AL. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Młodzieżowa Kopalnia Kopalnia
por. lot. Włodzisław "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012v

Notatki biograficzne:

Wymieniona pochodzi ze starej zasiedziałej rodziny ormiańskiej żyjącej na dawnych Kresach Wschodnich.

W dniu 22.03.1923r. w Katedrze Ormiańskiej we Lwowie zawarła związek małżeński z Jerzym Adolfem Jaxą-Gryf-Bąkowski właścicielem Dworu w Kraśnicy. Sakramentu małżeństwa udzielił osobiście ARCYBISKUP ORMIAŃSKI Józef Teodorowicz. Akt małżeństwa został sporządzony w Parafii Ormiańskiej w Horodence, gmina, poczta i pow. Horodanka, pow. Stanisławów/Rzymsko-Katolicki Urząd Parafialny Obrządku Ormiańskiego w Horodence/.

Po osiedleniu się w Kraśnicy wśród miejscowej ludności prowadziła bardzo aktywne życie. Prowadziła "Koło Gospodyń", z którymi m.in. w 1.30 odbyła wycieczkę do Lwowa. Pozostało w dokumentacji zdjęcie.

Dzieci wychowywała według zasad demokratycznych wraz ze swoimi pracownikami zatrudnionymi we dworze.

Córka, tj. Ewa-Katarzyna zawsze w stroju ludowym opoczyńskim brała udział w uroczystościach religijnych/cykanie kwiatów na Przenajświętszy Sakrament podczas procesji Bożego Ciała/.

W sierpniu 1939r. męża, tj. por. Jerzego Adolfa Jaxę-Gryfa-Bąkowskiego powołano do pełnienia służby wojskowej. Pomimo, iż był przydzielony do 10 Pułku Strzelców Konnych w Ławoczu, to jednak pełnił na terenie pow. Opoczno służbę. Po 17.09.1939r. wymieniony jako obrońca Lwowa znalazł się w obozie w Starobielisku, gdzie wiosną 1940r. zginął.

Sp. Anna Maria prowadziła majątek ziemski. Dom stał się cichą przystanią dla bezdomnych i wysiedlonych. Tutaj była zakonspirowana składnica leków oraz szpital. Partyzanci posiadali tutaj stałą bazę zaopatrzeniową i wypoczynkową. Cała rodzina była związana z AK. Po wojnie z Londynu wymieniona została dwukrotnie odznaczona "KRZYŻEM AK" oraz medalem Wojska Polskiego".

Z chwilą wyzwolenia opoczyńskiego w styczniu 1945r. wraz z dziećmi została wypędzona ze swej własności. Mogli zabrać ze sobą tylko plecaki. Początkowo zatrzymali się w Warszawie, gdzie dzieci uzupełniały wykształcenie. Później przeniosła się do Gdańska.

Zródłowe wiadomości

zanotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

Włodzimierz B. Koperkiewicz

8.05.1991r.

sierz. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

609|98|Op ZZPC-4 300 A-4

III/1 Inne materiały dot. rookiny relatora

- wyciąg z akt Muzeum Regionalnego w Opocznie sporządzony przez W. Kopeckiewicz, Opoczno 2012, k. 8, s. 1-16

III/1-5

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Powstaniec Styczniowy (1863-1864) A n t o n i JAXA-Gryf - BAKOWSKI Nazwisko i imię -		Grupa
		Okres
Data i miejsce urodzenia	Kraśnica	WARSZAWA pochowany na "Powązkach" w W-wie Data i miejsce zgonu
Imiona rodziców	Antoni i Izabella	Prawdziej-Rudzka Nazwisko rodowe matki
Pochodzenie klasowe	szlacheckie	Rolnik, inż. architekt Zawód
Stale miejsce zamieszkania	Kraśnica, Kraków, Radom	Adres:
Materiały źródłowe: Kościół Par. Rzym.-Kat. Ap. św. Wojciecha i św. Rocha w Kraśnicy (patrz tablicę pamiątkową wewnątrz świątyni). "Ziemia Odrowążów" Nr 002 (009), Końskie, grudzień 2011 r. str. 8		
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. "ZIEMIA ODROWAŻÓW" Nr. 00 2 (009), Końskie, grudzień 2011 r. str. 7-10 art. Antoniego Lityńskiego pt. PATRIOTYZM PRZEKAZYWANY Z POKOLENIA NA POKOLENIE (wspomnienia)". 2. Teczka pt. Jaxa-Gryf-Bakowscy		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzisław Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzisław "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012r.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Peetka "ps. Szczęsna" BAKOWSKA J ó z e f a z d. Cybulska Nazwisko i imię -		Grupa Okres
15.02.1861r. Wrocław Data i miejsce urodzenia	24.02.1933r. Warszawa Data i miejsce zgonu	
Wejciech Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
SZLACHECKIE Pochodzenie klasowe	Zawód literatka	
Stałe miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Literatura Polska "Przewodnik Encyklopedyczny" Tom I lt. A-M, PWN, Warszawa 1984r., str. 58		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
 OKRESU STALINOWSKIEGO
 Zarząd Oddziału
 97-200 Tomaszów Maz.
 Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ

Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
 por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6. 11. 2012r.

III 4-2

Notatki biograficzne:

W l. 1822-83 studiowała literaturę niemiecką i estetykę w Dreźnie. Po 1895r. mieszkała we Lwowie, potem w Warszawie, współpracowała z czasopismami warszawskimi: 1897-1901 red. "Bluszcz", 1903-05 "Dobrej Gospodyni". Przyjaźniła się z Deotymą. Zajmowała się pracą społeczną. Ogłosiła zbiór epigonijskich wierszy postromant. Poezje/1894/-tu m.in. poemat Safona, nagrodzony w konkursie "Tygodnika Ilustr.", prozapoe. Przelotne chmury/1892/, antologie Złote myśli J. Słowackiego/1884/. Złote myśli. A. Mackiewicza/1895/. Zbiór myśli Z. Krasieńskiego/1913/.
PSB 1/Red./WEI 13-14/P. Chmielowski/: T. Kończyc/A. Grot-Bęczkowski/Szczęсна i Gawalewicz, "Bluszcz" 1935r. nr 50-51. Redacja"

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MZEALNY

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

11.12.1990r.

Sierż. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

609/90 Op. ZZPC-4 300 A-4

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIĘ

Bąkowska Józefa Szczęsna z domu Frawdzie-Cybuliska Nazwisko i imię —		pe. "Szczęsna"	Grupa
			Okres
15.02.1861r. Wrocław		24.02.1933r. Warszawa pochowana w Milanówku k. Warszawy	
Data i miejsce urodzenia		Data i miejsce zgonu	
Wojciech i Józefa		Machczyńska	
Imiona rodziców		Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie herb "Frawdzie"		literat	
Pochodzenie klasowe		Zawód	
Wrocław, Drezno, Lwów, Kraków, Warszawa		Adres:	
Stale miejsce zamieszkania			
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. "Encyklopedia Powszechna" Orgelbranda"</p> <p>2. List p. Ireny Morgulec z dnia 26.03.1991r. /patrzteczka"por. Jerzy A. Jaxa-Bakowski"/</p>			

Notatki biograficzne:

Ojciec Wojciech był profesorem Uniwersytetu Wrocławskiego oraz byłym żołnierzem byłych Wojsk Polskich. Był również autorem dzieł z dziedziny literatury słowiańskiej, a mianowicie polskiej. Nauki pobierała we Lwowie i Krakowie. Zdawała egzaminy rządowe, ludowy i wydziałowy, z grupy historyczno-filologicznej, ze stopniem pierwszym, z wykładowym językiem polskim i niemieckim, w komisji egzaminacyjnej cesarsko-królewskiego seminarium nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie, w r. 1879 i 1881. W Dreźnie studiowała literaturę niemiecką i estetykę w l. 1882-1883. Prace swoje podpisuje imieniem "Szczęsna". We Lwowie i Pomorzanech u siostry pisała najwięcej między rokiem 1884-92. W l. 1890-92 była nauczycielką języka niemieckiego i historii Austrii/arcysiężnej Salwatorowej Blenki, córki Don Carlosa VII, oraz uczyła języka polskiego księżną Madrytu, Margaretę de Bourbon. W 1895-94 przebywała w Odesie nad morzem Czarnym, a w 1895 na Bałtyku, gdzie powstały "Morskie Pieśni", a w 1895r. wyszła za żonę dra medycyny Ludwika Jaxę-Gryfa-Bakowskiego i zamieszkała w Warszawie. W 1896r. objęła kierownictwo literackie "Bluszczu". Z prac drukowanych wyszły "Przelotne chmury, poezje prozą" 1892r. "Kalendarz red. Dziennika Polskiego we Lwowie." "Poezje" /1894r./, "Złota myśl" J. Słowackiego, z przedmową /1884r./, "Złota myśl" A. Mickiewicza, z przedmową /1895/. W druku były: "Lzy i śmiechy, poezje prozą". Studia literackie i poezje rozrzucone od 1884r. do 1897r. w różnych pismach.

Mąż poetki dr med. Ludwik Jaxa-Gryf-Bakowski żył w l. 1832-1903 vel 1905. Zmarł w swej villi "Gryf" w Konstancinie pod Warszawą. Obiekt zachował się w stanie niezmiennym. Jest nawet na pocztówce. Natomiast grób jego na cmentarzu parafialnym w Słomczynie nie zachował się. W tym małżeństwie urodziło się 2 synów: Wojciech i Ludwik - nie mieli dzieci.

Nekrolog o śmierci poetki ukazał się w "Kurierze Warszawskim" z dnia 27.02.1933r.

Źródłowe wiadomości

zannotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

4.04.1991r.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Jaxa Gryf - B A K O W S K I /Bąkowski/ Henryk Fligiusz Leopold <i>Nazwisko i imię -</i>		<i>Grupa</i>
		<i>Okres</i>
1.12.1830r, Kraśnica <i>Data i miejsce urodzenia</i>	8.12.1908r. Warszawa/pochowany na 3.12.1903r. Powązkach Warszawskich <i>Data i miejsce zgonu</i>	
Franciszek Antoni Tomasz i Izabella <i>Imiona rodziców</i>	Rudzka <i>Nazwisko rodowe matki</i>	
szlacheckie <i>Pochodzenie klasowe</i>	prawnik <i>Zawód</i>	
Kraśnica, Piesburg, Warszawa, Ufa /Baszkiria-ZSRR/ <i>Stale miejsce zamieszkania</i>	<i>Adres:</i>	
<i>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</i>		
1. Włodzimierz B. Koperkiewicz "Jerzy Adolf Jaxa Gryf Bąkowski" /maszyno- pis/Muzeum Regionalne Opoczno/teczka nr 26/		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012 r.

III/1-7

Notatki biograficzne:

Z uwagi na Powstanie Listopadowe/1830-1831/ zwlekano ze Chrztem Św., który zrealizowano dopiero 1.02.1834r. o godzinie 15.00 w Kościele Par. Rzym. Kat. pw. Andrzeja i św. Wojciecha w Kraśnicy. Rodzicami chrzestnymi byli: Leopold Rudzki i Tekla z Bogusławskich Makolska. Natomiast świadkami sporządzania "AKTU Chrztu Świętego i Urodzenia Nr 4/1834 byli: Filip Jaworski-ekonom i Ignacy Jaworski. Z uwagi na "żałobę narodową" i powstanie Chrzest Św. odłożony był na "spokojny czas".

Po ukończeniu średniego wykształcenia w Kraju wyjeżdża do Petesburga, gdzie na tamtejszym Uniwersytecie w l. 1851-1855 studiuje prawo, uzyskując stopień "kandydata nauk prawnych". Po zakończeniu studiów osiada w Warszawie, gdzie podejmuje pracę w administracji państwowej.

Rok 1863r. zastaje go jako urzędnika w Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia.

Kolega ze studiów w Rosji, tj. Piotr Kobyłański/prowadzący kancelarię adwokacką w Warszawie/wprowadza go w pracę "Rządu Narodowego", który był pod wpływem "Białych". Grupę prawników, która weszła nazywano "czerwonymi prawnikami". Posiedzenia "Rządu Narodowego" odbywały się w domu Piotra Kobyłańskiego. Po pewnym czasie członkowie Rządu zostają aresztowani. Trybunał Wojenny skazuje "Henryka" Jaxę Gryfa Bakowskiego na /szubienicę". Za odpowiednio wysoką sumę pieniędzy Berg zmienia karę śmierci na 8 lat ciężkich robót.

Wobec powyższego ojciec "Antoni" na mocy sekretnej umowy/z datą wstecz 22.05.1862r./ sprzedaje 345 mórg i 30 przętów "Lasu" zwanego "Felgustów", aby doręczyć pieniądze Bergowi za jego "usługę". Wśród miejscowych rozpuszczone celowo plotkę, że w ciągu jednej nocy "dziedzić przegrał w Kraty "Felgustów" na rzecz de Gersch Druźbackiego z Zameczka. Prawnie problem sprzedaż uregulowano dopiero dnia 28.10.1870r.

Przy kracie więziennej zawiera związek małżeński z Michaliną hr. Wessel lat 20. W 1872r. Michalina hr. z Wesselów wraz ze swą matką wyruszyły do Ufy, gdzie skazany odbywał katorgę. Tutaj rodzi się córka Michalina. Matka umiera przy porodzie. Na grobie rodzinnym na "Powązkach Warszawskich"/kw. 164, rząd 6, grób 10/ wypisano datę śmierci Michaliny z hr. Wesselów Bakowskiej: "6 lutego 1873r. w wieku lat 28.

Zródłowe wiadomości

zanotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

21.01.1991r.

sierż. sztab. Włodzimierz B. Koperkiewicz

60910010p ZZPC-4 300 A-4

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Jaxa Gryf Bąkowski Henryk Eligiusz Leopold Nazwisko i imię –		Grupa
		Okres
1.12.1830r. Kraśnica godz.12.00 Data i miejsce urodzenia	8.12.1908r. Warszawa "Powązki" kw. 3.12.1903r. 164, rząd 6, grób 10/ Data i miejsce zgonu	
Franciszek Antoni Tomasz ===== i Izabella Imiona rodziców	Rudzka Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	prawnik Zawód	
Kraśnica, Petersburg, Warszawa, Ufa Stałe miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:		

Notatki biograficzne:

Osieroconą Michalinę wychowuje babka hr. Wessel. Po upływie kilku lat Michalina przyjechała do Kraśnicy i tutaj wychowywali ją dziadkowie Bąkowscy, gdzie m.in. oczekiwała powrotu ojca z zesłania. Po powrocie mieszkała "Henryk" w Warszawie dochowując żonie wierności.

Wspominana Michalina wyszła za mąż za Ulanickiego. Mieszkała w Warszawie. Po upadku powstania przyjechała do KRAŚNICY/liczyła wówczas 71 lat/wraz z córką Janiną oraz dwojgiem wnuków.

Sp. Michalina z Bąkowskich Ulanicka posiadała zięcia Witolda Krasickiego, który zginął wiosną 1940r. w Starobielsku wraz z por. Jerzym Adolfem Bąkowskim dziedzicem Kraśnicy.

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Włodzimierz B. Koperkiewicz

sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

21.01.1991r.

MUZEUM REGIONALNE W OPŌCZNIĘ

Dr inż. Bąkowski-Jaxa-Gryf Stefan Stanisław		Grupa
Nazwisko i imię —		Okres
Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
Pochodzenie klasowe	Zawód	
Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:		
1.teczka nr 26 "Jaxa-Gryf Bąkowski"		
2. Akt zgonu nr 22/1981 USC Kraków.		

Dr inż. Stefan Stanisła Jaxa-Gryf-Bąkowski syn Jerzego Adolfa i Anny Marii de domo Wartanowicz vel Wartanjan ur. 8.05.1924 r. Kraśnica, gm. p-ta, pow. Opoczno, woj. łódzkie, zmarł nagle na ulicy w Krakowie w dniu 12.11.1981 r. zamieszkiwał w Poznaniu (dydrograf).

ZWIĄZEK WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Machemierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

G.H. 2012.

III/1-11

Notatki biograficzne:

Wymieniony ukończył Szkołę Kadetów we Lwowie. Wojnę w l. 1939-1945 spędził w majątku rodzinnym w Kraśnicy, gdzie matce pomagał prowadzić gospodarstwo rolne.

Po wojnie wraz z matką i siostrą w 1945r. został wypędzony. Wyjechali do Gdańska Wrzeszcza, gdzie zamieszkali. Z wielkim trudem ukończył Politechnikę. W czasie wojny był zaangażowany w sprawy konspiracyjne.

Był żołnierzem Placówki Armii Krajowej w Kraśnicy (Dwór), gm. p-ta pow. Opoczna. W 1944 r. w ramach Akcji "Burza" Placówka AK w Kraśnicy podlegała 25 Pułku Piechoty Armii Krajowej im. Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej.

Źródłowe wiadomości

zanotował: Przewodnik Muzealny

Data

8.05.1991r.

Włodzimierz B. Koperkiewicz

sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

Op 300 A-1

MUZEUM REGIONALNE W OPŒCZNIÉ

Dr inż. Bąkowski-Jaxa-Gryf Stefan Stanisław Nazwisko i imię —	Grupa
Data i miejsce urodzenia	Okres
Imiona rodziców	Data i miejsce zgonu
Pochodzenie klasowe	Nazwisko rodowe matki
Stałe miejsce zamieszkania	Zawód
Adres:	
Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: 1. Teoza nr 20 "Jaxa-Gryf Bąkowski" 2. Akt zgonu nr 22/1981 USC Kraków	

Dr inż. Stefan Stanisław Jaxa-Gryf-Bąkowski syn Jerzego Adolfa i Anny Marii de domo Wartanowicz vel Wartanjan ur. 8.05.1924 r. Kraśnica, gm. p-ta, pow. Opoczno, woj. łódzkie, zmarł nagle na ulicy w Krakowie w dniu 12.11.1981 r. zamieszkiwał w Poznaniu (dydrograf).

ZWIĄZEK WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

G.H. 2012.1.

III/1-11

Notatki biograficzne:

Wymieniony ukończył Szkołę Kadetów we Lwowie. Wojnę w l. 1939-1945 spędził w majątku rodzinnym w Kraśnicy, gdzie matce pomagał prowadzić gospodarstwo rolne.

Po wojnie wraz z matką i siostrą w 1945r. został wypędzony. Wyjechali do Gdańska Wrzeszcza, gdzie zamieszkali. Z wielkim trudem ukończył Politechnikę. W czasie wojny był zaangażowany w sprawy konspiracyjne.

Był żołnierzem Placówki Armii Krajowej w Kraśnicy (Dwór), gm. p-ta pow.

Opoczna. W 1944 r. w ramach Akcji "Burza" Placówka AK w Kraśnicy podlegała 25 Pułku Piechoty Armii Krajowej im. Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej.

Źródłowe wiadomości

zanotował: Przewodnik M_uzealny

Data

8.05.1991r.

Włodzimierz B. Koperkiewicz

sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

Opoczna 300 A-1

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIEM

Podporucznik pilot Wojska Polskiego LEWANDOWSKA JANINA		Grupa,
Nazwisko i imię – z domu Dowbór-Paśnicka		Okres
22.04.1908r.w Charkowie, ZSRR	wiosna 1940r. Katyń	
Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Józef		
Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie	pilot wojskowy	
Pochodzenie klasowe	Zawód	
Poznań		
Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <p>1. Katolik"nr 23/346/z dnia 4.06.1989r., art. J.F.L. "Kobieta w Katyniu" str. 13.</p> <p>2. Patrzteczka "Katyń".</p>		

ZWIĄZEK WIEŹNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

G. H. 2012v.

Notatki biograficzne:

Znalezienie wśród tysięcy pomordowanych w Katyniu polskich oficerów zwło jedną, jedynej kobiety stało się wiosną 1943r. zupełną zagadką dla niemieckiej ekipy ekshumacyjnej. Została ona zamordowana przez żołnierzy NKWD strzałem w tył głowy.

Była to jedyna kobieta w przedwrześniowej armii polskiej będąca pilotem samolotów wojskowych.

Była rozmiłowana w lotnictwie. Była członkinią Aeroklubu w Poznaniu i uprawiała sport spadochronowy. Wstąpiła do Wojska Polskiego, pełniąc służbę lotniczki-telegrafistki. Niedługo przed wybuchem II Wojny Światowej w lecu 1939r. wyszła za mąż za oficera lotnictwa, podpułkownika EDWARDA LEWANLOWSKIEGO.

Po wybuchu wojny brała w niej czynny udział, pełniąc służbę w lotnictwie /prawdopodobnie loty zwiadowcze/.

Po 17.09.1939r. została zestrzelona na terenami Wschodniej Polski, które zostały zajęte przez Armię Czerwoną. Zostaje wzięta do niewoli sowieckiej. Trafia do obozu w Kozielsku, a stamtąd do Katynia.

W obozie posiadała osobne pomieszczenie, jak również brały czynny udział w konspiracyjnym życiu religijnym obozu, uczestnicząc w tajnych nabożeństwach i wypekając opłatki Hostii Świętej, z powodu czego miała ze strony władz obozowych przykrości, ulegając kilkakrotnym rewizjom.

Ojciec Jej, Józef Dowbór-Muśnocki był generałem Wojska Polskiego, twórcy i dowódcy 1 Korpusu Polskiego w Rosji w l. 1917-1918r., potem d-cy armii powstania wielkopolskiego. Wcześniej gen. Józef Dowbór-Muśnicki służył w armii rosyjskiej m.in. w 1908r. w Charkowie pełnił obowiązki szefa sztabu tamtejszego X Korpusu armii carskiej.

Przebywając w obozie w Kozielsku spotkała swoich znajomych, z którymi przyjaźniła się:

1. Podpor. lek. dr Kulikowski Michał-lek. pułku lotniczego z Wileńskiego
2. Kpt. dr Wacław Mucho

Źródłowe wiadomości:

zarchiwalizował PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

31.05.1989r.

Włodzimierz B. Koperkiewicz

sierż. sztab. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

696/1500/Op LDD Z-d 5 13. 10. 82 r. 1 000 szt. A-4

/starszy radiotelegrafista 25 Pułku LOTNICTWA
łyślińskiego w Pruszczu Gdanskim/

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNE

Porucznik Wojska Polskiego Jaxa Gryf Bakowski Jerzy Adolf Nazwisko i imię -		Grupa
		Okres
17.06.1897r. Kraśnica godz. 600 Dwór Data i miejsce urodzenia	Wiosna 1940r. Starobielsk-ZSRR Data i miejsce zgonu	
Gustaw Bruno i Maria Imiona rodziców	Skorupska Nazwisko rodowe matki	
szlacheckie Pochodzenie klasowe	rolnik Zawód	
Kraśnica "Dwór", pow. Opoczno Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akt Chrztu Św. i Urodzenia Nr 49/1897 USC Opoczno 2. Włodzimierz B. Koperkiewicz "Jaxa Gryf-Bakowski" /maszynopis/ Muzeum Regionalne w Opocznie /teczka nr 26/ 		

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6.11.2012

Notatki biograficzne:

Chrzest odbył się w dniu 16.09.1897r. w Kraśnicy. Sakramentu udzielił ks. Kazimierz Podwysocki. Rodzicami chrzestnymi byli: Antoni Bąkowski i Zofia Dobrzańska. Natomiast świadkami sporządzenia Aktu Nr 49/1897 byli: Albin Józef Cieluch-"kuczer" i Jan Malingiewicz-"kował".

Wymieniony po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii został przydzielony do 10 Pułku Strzelców Konnych w Łańcucie. Tam też odbywał ćwiczenia "rezerwy".

Po ojcu odziedziczył "Dwór kraśnica", w którym zajmował się rolnictwem, a to było zgodne z ostatnią wolą ojca. Posiadał dwie siostry: Marię Filipinę ur. 1.05.1893r. Kraśnica, która w dniu 11.04.1926r. w Kraśnicy zawarła związek małżeński z inż. Bronisławem Rudzkim z Budkowa. Natomiast druga siostra nazywała się Izabella Katarzyna ur. 7.09.1908r. Kraśnica. W dniu 21.11.1931r. zawarła związek małżeński ze Stanisławem Kruszkowskim.

Zawarł związek małżeński z Anną Marią Wartanowicz/Ormianka Lwowska-Wojanjan/. Urodziły się w tym związku dzieci: Stefan Stanisław ur. 8.05.1924r. Kraśnica i Ewa Katarzyna ur. 13.02.1931r. we Lwowie, która żyje i zamieszkuje do dziś w Gdańsku.

W II poł. sierpnia 1939r. powołano wymienionego do służby wojskowej. Dowodził rezerwistami ubranymi w mundury policji. Zadaniem ich było wyłapywanie dywersantów niemieckich. Pod naporem Niemców cofali się na Wschód.

Brał udział w obronie Lwowa, który kapitulował w dniu 21.09.1939r. W dniu 22.09.1939r. dostał się do niewoli radzieckiej. Umieszczony został w obozie Starobielsku, gdzie ponosi śmierć. Przebywał tam z Witoldem Krasin z Warszawy, który był jego krewnym.

Obroną Lwowa kierował generał Władysław Langner.

Szkołę średnią ukończył w Piotrkowie-Trybunalskim i tam też zdawał maturę. w 1920r. jako kawalerzysta walczył z Bolszewikami w stopniu "plutonowego".

Źródłowe wiadomości

znotował: PRZEWODNIK MUZEALNY

Data

21.01.1991r.

sztab.

sierż. rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

609|90|Op ZZPC-4 300 A-4

Porucznik kawalerii Jerzy Adolf Jaxa-Gryf-Bąkowski
syn Gustawa i Marii z domu Skorupska
ur. 17.06.1897r. Kraśnicy, powiat Opoczno

Zam. Dwór Kraśnica
zamordowany w Charkowie w 1940r

FOTO. Jerzy Adolf Jaxa-Bąkowski.

Ojciec pani Ewy Bąkowskiej - Jerzy Adolf Jaxa Bąkowski - por. kawalerii rez. WP urodził się 17 czerwca 1897 roku w Kraśnicy, powiat Opoczno w woj. łódzkim. Syn Gustawa i Marii z domu Skorupskiej. Ożeniony w 1923 roku z Anną Marią Wartanowicz. Z małżeństwa tego urodziło się dwoje dzieci: syn Stefan w roku 1924 oraz córka Ewa w roku 1931. Z zawodu inżynier rolnik, uzyskał dyplom Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w 1921 roku. Po ukończeniu studiów gospodarował we własnym majątku ziemskim w Kraśnicy.

W czasie wojny polsko - bolszewickiej, jeszcze będąc studentem, wstąpił jako ochotnik do 1 Pułku Kawalerii i z nim odbył kampanię wojenną. Odznaczony Krzyżem Walecznych. Ukończył Podchorążówkę Kawalerii Rezerwy w Grudziądzu i został przydzielony, jako rezerwista, do 10 Pułku Strzelców

Konnych w Łańcucie. Po odbyciu ćwiczeń, mianowany podporucznikiem, a następnie porucznikiem. W 1939 roku zmobilizowany 19 sierpnia, odbył kampanię wojenną i prawdopodobnie 22 września został zagarnięty przez wojska sowieckie we Lwowie i osadzony w Starobielsku a następnie zamordowany w Charkowie. Figuruje na liście A. Moszyńskiego, wydanie IV na stronie 263 oraz na starobielskiej liście NKWD pod poz. 220.

W czasie okupacji żona wraz z dziećmi nadal mieszkała w Kraśnicy i prowadziła majątek ziemski. Dom pełen był osób wysiedlonych, ukrywających się i partyzantów. Licznej na tym terenie partyzantce udzielano pomocy w postaci lekarstw, odzieży i żywności. Matka pani Ewy Anna Maria oficjalnie na zlecenie AK prowadziła punkt rozdania leków dokąd dostarczano je z Tomaszowa Mazowieckiego, natomiast trzynastoletnia córka właścicielki Ewa, czarnowłosa dziewczynka z warkoczycami, była chyba najmłodszą łączniczką AK na tym terenie. W domu p-wa Bąkowskich był punkt kontaktowy w którym między innymi ukrywał się Dowódca 25. pp AK mjr "Leśniak" (Rudolf Mąjowski) po demobilizacji tego zgrupowania.

Tak wspomina pani Ewa: "Ojciec mój miał pięknego wierzchowca, karego konia pełnej krwi angielskiej - "Demona", którego mama moja ofiarowała "Hubalowi". "Demon" został zastrzelony wraz z "Hubalem", a kości jego znalazły miejsce spoczynku w krypcie umieszczonej z zewnętrznej strony Szańca Hubala w Anielinie. Tak więc kości konia miały swą mogiłę, a gdzie spoczywają prochy jego jeźdźców, to jest mego Ojca i "Hubala", nikt nie wiedział do 1990 roku, gdy to ujawniono mogiły w Charkowie. Miejsce pogrzebania "Hubala" jest nadal nieznanne. Obydwaj wrogowie pilnie strzegli tajemnicy swej zbrodni".

Pod koniec wojny do Kraśnicy zawitał również sławny oddział kawalerii, wówczas b. mocno zdziesiątkowany, legendarnego por. "Góry-Doliny" (Adolfa Pilcha), który swój

Źródło:

"Rodowód", Gdynia, sierpień 1996r., str. 6-7

Biuletyn Informacyjny Stow. "Rodzina Katyńska"

w Gdyni

Założył: sierż. sztab. Włodzimierz Koperkiewicz
Dnia 9.05.1999r.

ZWIĄZEK WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
OKRESU STALINOWSKIEGO
Zarząd Oddziału
97-200 Tomaszów Maz.
Al. J. Piłsudskiego 34

OPIEKUN MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ
Włodzimierz Koper-Koperkiewicz
por. lot. Włodzimierz "Koper" Koperkiewicz

6. 11. 2012 r.

~~Med. Halina Kowalska
00762 Karkono
ul. Bielwieska 16/13~~

Wolyneto dnia 19.06.
Licz 2489 430 01

BAKOWSKA Jaxa - Gryf Amme Marie

U Wypisy ze środków - 1.

BAKOWSKA Anna

AK
Łódź

Ob. Opatczno

Właścicielka majątku Krasnica
w lasach - punkt kontaktowy, rozdział
leśny Obwodu AK - Opatczno.
NXII 44r. ukrywała m.in. mjr. „leśniaka”
Rudolfa Majewskiego - D-c 25 pp. - AK
ur. 15.XII 1901r. zm. 21.III 1983 Gdansk

Z.Świt - X.2000r.

BAŁKOWSKA Jaxa-Gnyf Anne Maria